

ΚΩΣΤΑΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΝΟΜΟΥ ΕΥΒΟΙΑΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ

**Προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής
κ. Ευάγγελο Λιβιεράτο**

Θέμα: «Πλήγμα στους ρητινοκαλλιεργητές. Νέα μείωση στην επιδότηση.»

Η ρητίνευση ασκείται στην Ελλάδα συνεχώς, τουλάχιστον επί δυόμισυ χιλιάδες χρόνια. Αυτό σημαίνει, ότι η ελληνική κοινωνία πάντοτε έβρισκε χρήσιμη τη ρητίνη για την ανάπτυξη της. Στην πρώτη τριακονταετία του περασμένου αιώνα, η Ελλάδα ήταν η πέμπτη στην κατάταξη ρητινοπαραγωγός χώρα του κόσμου. Τα μεταπολεμικά χρόνια η μεγαλύτερη παραγωγή ρητίνης έγινε το 1961 όπου έφτασε τους 41.000 τόνους και με την ποσότητα αυτή να αντιπροσώπευε το 3% της παγκόσμιας παραγωγής. Έκτοτε εμφανίζει πτωτική τάση που συνεχίζεται μέχρι σήμερα, οπότε και κυμαίνεται σε περίπου 4.000 τόνους.

Η ρητίνη χρησιμοποιείται παραδοσιακά στη στεγανοποίηση ξύλινων πλοίων και στην παρασκευή του κρασιού ρετσίνα στην Ελλάδα. Σήμερα χρησιμοποιείται σε βιομηχανική κλίμακα, για την παραγωγή πολλών προϊόντων. Γι' αυτό άλλωστε είναι απαραίτητη η παραγωγή της σε τεράστιες ποσότητες με αποτέλεσμα να αναπτυχθεί παράλληλα και η βιομηχανία παραγωγής συνθετικής ρητίνης. Το νέφτι και το κολοφώνιο είναι τα κλάσματα απόσταξης της ρητίνης τα οποία επίσης αποτελούν χρήσιμη ύλη σε μεγάλο εύρος εφαρμογών. Αύξηση της ζήτησης φυσικής ρητίνης παρατηρείται επίσης τα τελευταία χρόνια, λόγω της στροφής του καταναλωτικού κοινού στην αγορά φυσικών και βιολογικών προϊόντων καθώς και προϊόντων που κατασκευάζονται από φυσικές πρώτες ύλες.

Στην Ελλάδα σήμερα η παραγωγή ρητίνης προέρχεται εξ ολοκλήρου από τη χαλέπιο πεύκη. Τα δάση της χαλεπίου πεύκης είναι εκείνα τα οποία απειλούνται περισσότερο από τον κίνδυνο πυρκαγιάς. Οι ρητινοσυλλέκτες εργαζόμενοι κατά τους θερμούς θερινούς μήνες μέσα σε αυτά, αποτελούν τους άμισθους φύλακες. Προστατεύουν το προϊόν του προσωπικού τους μόχθου, το ρετσίνι και ταυτόχρονα το ίδιο το δάσος, την πηγή του προϊόντος αυτού. Επεμβαίνουν δε άμεσα και με προσωπικό ενδιαφέρον στην κατάσβεση των δασικών πυρκαγιών. Δεν είναι λίγα τα παραδείγματα που πυρκαγιές αντιμετωπίστηκαν εν τη γενέσει τους από τους ρητινεργάτες και αποφεύχθηκε η καταστροφική επέκτασή τους. Αποτρέπουν επίσης την λαθροϋλοτόμηση. Επιπλέον ανοίγουν μονοπάτια για να κινούνται από δένδρο σε δένδρο και απομακρύνουν τον υπόροφο γύρω από τα δένδρα που ρητινεύουν προκειμένου να διευκολύνουν την εργασία τους.

Είναι γεγονός ότι η τιμή της ρητίνης έχει υποστεί δραματική υποβάθμιση με αποτέλεσμα το εισόδημα από την ενασχόληση με αυτή, να είναι μηδαμινό. Η κατάσταση αυτή επιδεινώνεται από το γεγονός ότι στην Ελλάδα υπάρχει μια μόνο εταιρεία μεταποίησης στην οποία διατίθεται η ρητίνη και επίσης από το γεγονός ότι οι ρητινεργάτες υποχρεούνται να διαθέτουν την παραγωγή τους αποκλειστικά στην εγχώρια βιομηχανία, δηλαδή κάτω από μονοπωλιακές συνθήκες. Χαρακτηριστικά η τιμή πώλησης από τους ρητινοκαλλιεργητές κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα τα τελευταία είκοσι χρόνια. Τη φετινή χρονιά προβλέπεται πτώση της τιμής από 22-23 λεπτά το

κιλό στα 19-20 λεπτά. Οι τιμές της ρητίνης και των ρητινικών προϊόντων δεν καλύπτουν το πραγματικό κόστος συλλογής της ρητίνης.

Η ρητίνη είναι ένα προϊόν συναλλαγματοφόρο καθώς είναι εξαγωγίμο σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όμως η μείωση της παραγωγής ρητίνης σε συνδυασμό με τη σχεδόν μηδενική μεταποιητική της δραστηριότητα, έχει οδηγήσει πλέον την Ελλάδα σε εισαγωγή κολοφωνίου, ενός δηλαδή από τα παράγωγα της ρητίνης, από την Κίνα. Δηλαδή, όχι μόνο υπάρχει εξαγωγή συναλλάγματος, αλλά ταυτόχρονα υπάρχει και απώλεια εισαγωγής συναλλάγματος μιας και η ρητίνη και τα παράγωγά της αποτελούν ισχυρό συναλλαγματοφόρο προϊόν, ιδιαίτερα μια εποχή όπου υπάρχει στρόφι της παγκόσμιας παραγωγής στην φυσική ρητίνη.

Η δραστηριότητα παραγωγής και συγκομιδής ρητίνης, επιδοτείται από τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης με σκοπό την προστασία και τον καθαρισμό του δάσους από τους ρητινεργάτες. Η επιδότηση αυτή δίνεται για πάνω από 40 χρόνια, και από το 1996 με τη σύμφωνη γνώμη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα στοιχεία που προκύπτουν από το 2005, μαρτυρούν ότι η επιδότηση που λαμβάνουν οι παραγωγοί ρητίνης από τον κρατικό προϋπολογισμό, είναι το $\frac{1}{4}$ της αξίας των επιδοτήσεων που δίνονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τις άλλες αγροτικές καλλιέργειες. Από την άλλη πλευρά τα έξοδα παραγωγής ρητίνης αυξάνονται αλόγιστα όπως σακούλες περισυλλογής, καύσιμα κίνησης οχημάτων, ενοικιάσεις δένδρων.

Το έτος 2012 δόθηκε πανελλαδικά επιδότηση ύψους 2.335.000 €, με μικρή μείωση σε σχέση με το έτος 2011, ποσοστού 3,34%. Για το έτος 2013, σύμφωνα με την πληροφόρηση του σωματείου ρητινοκαλλιεργητών – δασεργατών, η επιδότηση θα ανέρχεται στο ποσό 1.350.000 €, δηλαδή νέα περικοπή ύψους 985.000 €, ποσοστού 42,2%. Η εν λόγω επιδότηση δίνεται σε κάθε παραγωγό ανάλογα με τα κιλά ρητίνης που παράγει και αξίζει να σημειώσουμε ότι η επιδότηση κάθε έτους αφορά την παραγωγή της προηγούμενης χρονιάς. Η περικοπή επομένως αφορά εργασία η οποία έχει ήδη τελεστεί, και αποτελεί εκ των υστέρων μεταβολή των οικονομικών αποδοχών των ρητινοκαλλιεργητών.

Η χαμηλή τιμή πώλησης της ρητίνης και η μεγάλη μείωση της κρατικής επιδότησης έχουν ως αποτέλεσμα το κόστος της καλλιέργειας και συλλογής να είναι μεγαλύτερο από το εισόδημα, οπότε καθιστούν πλέον απαγορευτική την ενασχόληση με το συγκεκριμένο επάγγελμα.

Το 70 % της ελληνικής παραγωγής ρητίνης παράγεται στη Βορειοκεντρική Εύβοια, περιοχή στην οποία αφθονούν τα δάση χαλεπίου πεύκης. Το 85% των ρητινοκαλλιεργητών κατοικούν επίσης στην περιοχή και αριθμούν περί τις 1.000 οικογένειες. Ο αριθμός αυτών των οικογενειών αυξάνεται τα τελευταία έτη λόγω της αυξανόμενης ανεργίας στο νομό. Στους ανέργους αυτούς υπάρχει κίνδυνος να προστεθούν και οι 1.000 ρητινοκαλλιεργητές, εάν το Υπουργείο δεν επανεξετάσει την οικονομική τους ενίσχυση. Επιπλέον θα πληγούν και οι δύο βιοτεχνίες και μια βιομηχανία οι οποίες λειτουργούν με το παραγόμενο προϊόν. Τέλος θα πληγούν και τα ασφαλιστικά ταμεία, αφού οι βιοτεχνίες – βιομηχανίες που απορροφούν το προϊόν, καταβάλλουν ένα υψηλό ποσό ως ασφαλιστικές εισφορές για λογαριασμό των ρητινοσυλλεκτών.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με στοιχεία των Δασαρχείων, οι πυρκαγιές στη Βόρεια Εύβοια και συγκεκριμένα στα δάση που ρητινεύονται τα τελευταία 20-25 χρόνια, είναι ελάχιστες. Οι ρητινοκαλλιεργητές, συμβάλλουν στην πρόληψη και την κατάσβεση. Ανοίγουν ζώνες για την πρόσβαση των πυροσβεστών ώστε να απλώσουν τις μάνικες και την εύκολη πρόσβαση των πυροσβεστικών οχημάτων και γενικότερα είναι στη διάθεση κάθε επικεφαλής των πυρκαγιών. Κατά τη θερινή περίοδο, σε συνεργασία με τα κατά τόπους πυροσβεστικά κλιμάκια, κάνουν ολονύκτιες περιπολίες στα δάση. Είναι άριστοι γνώστες όλων των μονοπατιών και των αγροτικών δρόμων, βοηθώντας έτσι το έργο της Πυροσβεστικής. Επιπρόσθετα, ενημερώνουν τα κατά τόπους Δασαρχεία και τους Δήμους για την κατάσταση των αγροτικών δρόμων, ώστε να

επέμβουν όπου χρειάζεται. Σύμφωνα δε, με τα στοιχεία πάλι των Δασαρχείων, η λαθροϋλοτόμηση στην περιοχή είναι μηδαμινή.

Η έρευνα που έχει γίνει στην Ελλάδα, έχει αποδείξει ότι τα ρητινευόμενα δάση χαλεπίου πεύκης είναι από τα πολυτιμότερα δάση της χώρας, αλλά χάνουν μεγάλο μέρος από την αξία τους, όταν σταματήσει η ρητίνευση και αυτό γίνεται αιτία να αποδεκατίζονται από μεγάλες πυρκαγιές. Δηλαδή, μπορεί με τις τρέχουσες τιμές εμπορίου ρητίνης να εμφανίζεται η ρητίνευση σήμερα ως ασύμφορη παραγωγική διαδικασία, όταν όμως εντάσσεται στη συνολική λογιστική της δασοπονίας, αποδεικνύεται χρησιμότερο εργαλείο για την προστασία του δάσους και την εξασφάλιση της αειφορίας όλων των άλλων χρήσεων του, που θα μπορούσαν να θεωρούνται σήμερα οικονομικά σπουδαιότερες (οικολογική ισορροπία). Δεν είναι δηλαδή ζήτημα μόνο ποσότητας, αλλά και ποιότητας.

Οι δασικές εργασίες, με την αξιοποίηση των δασικών εκτάσεων, αποτελούν βασική παράμετρο του πρωτογενή τομέα στον οποίο οφείλει η πολιτεία να στρέψει τις προσπάθειες της για την παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας. Ιδιαίτερα για την Ελλάδα, η αξιοποίηση των δασικών προϊόντων και πιο συγκεκριμένα της ρητίνης, θα μπορούσε να αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης και προόδου τόσο οικονομικής όσο και σε επίπεδο υποδομής και οργάνωσης εάν αξιοποιηθεί σωστά.

Κατόπιν των ανωτέρω,

Ερωτάται ο κος Υπουργός

- 1) Προτίθεστε να μειώσετε την επιδότηση των ρητινοκαλλιεργητών που αφορά τη συλλογή ρητίνης του έτους 2012; Πόση είναι αυτή η μείωση και πώς αιτιολογείται;
- 2) Έχετε προβλέψει ότι μια ενδεχόμενη μείωση της κρατικής επιδότησης σε επίπεδα που καθιστούν το κόστος συλλογής της ρητίνης υψηλότερο από το παρεχόμενο εισόδημα, οδηγούν σε αφανισμό ολόκληρο τον κλάδο των ρητινοκαλλιεργητών, αυξάνοντας περισσότερο την ανεργία;
- 3) Υπάρχει μελέτη υπολογισμού του κόστους στον κρατικό προϋπολογισμό της δημιουργίας παράπλευρων δαπανών από την παύση εργασίας των ρητινοκαλλιεργητών, όπως επιπτώσεις από την αύξηση του κόστους για πυρόσβεση δασών, αποψίλωση και δημιουργία αντιπυρικών ζωνών, φύλαξη δασών, απώλεια ασφαλιστικών εισφορών, απώλεια συναλλάγματος εξαγωγών;
- 4) Σε ποιές ενέργειες προτίθεται να προβεί η κυβέρνηση ώστε να προστατευθεί ο κλάδος των ρητινοκαλλιεργητών;

Αθήνα, Τετάρτη 10 Απριλίου 2013

Ο ερωτών βουλευτής

ΚΩΣΤΑΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ